
This is the **published version** of the text:

Torres Alemany, José Luis; Fukuda, Makiko, dir. El japonès estàndard. Problemes i debats previs a la creació de la llengua comuna a partir del període Meiji. 2016. (842 Grau d'Estudis de l'Àsia Oriental)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/160622>

under the terms of the **IN**
COPYRIGHT license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU D'ESTUDIS D'ÀSIA ORIENTAL

TREBALL DE FI DE GRAU
Curs 2015-2016

El japonès estàndard
Problemes i debats previs a la creació de la llengua comuna a
partir del període Meiji

José Luis Torres Alemany
1330956

TUTORA
MAKIKO FUKUDA

Barcelona, Juny de 2016

Universitat Autònoma de Barcelona

Dades del TFG

Títol: El japonès estàndard. Problemes i debats previs a la creació de la llengua comuna a partir del període Meiji.

Título: El japonés estándar. Problemas i debates previos a la creación de la lengua común a partir del período Meiji.

Title: Standard Japanese. Problems and Debates prior the Creation of the common language since Meiji period.

Autor/a: José Luis Torres Alemany

Tutor: Makiko Fukuda

Centre: Universitat Autònoma de Barcelona

Estudis: Estudis d'Àsia Oriental

Curs acadèmic: 4t.

Paraules clau

[**ca**] Llengua japonesa, planificació lingüística, japonès estàndard, escriptura nacional, *genbun itchi*, *kokugo*, dialectes. [**es**] Lengua japonesa, planificación lingüística, japonés estándar, escriptura nacional, *genbun itchi*, *kokugo*, dialectos. [**en**] Japanese language, language planning/language policy, standard Japanese language, national script, *genbun itchi*, *kokugo*, dialects.

Resum del TFG

L'arribada del període Meiji va significar, en gran part, el començament de la ràpida modernització de Japó. Amb l'abolició de la política del *sakoku* que va mantenir l'arxipèlag aïllat durant gairebé dos segles, es va iniciar una vertadera revolució a tots els nivells: es van introduir un nou sistema polític, sistema educatiu i sistema de lleis, entre moltes altres innovacions. L'ambició del nou govern imperial per unificar el país baix la figura de l'emperador va arribar a desenvolupar conceptes polítics com *kokutai*, o *kokugo*, que reafirmaven la identitat del poble japonès com una unitat. En aquest treball s'estudiaran les institucions i els actors que van participar als debats que donarien pas al sorgiment de la llengua estàndard japonesa.

La llegada del período Meiji significó, en gran parte, el comienzo de la rápida modernización de Japón. Con la abolición de la política del *sakoku*, que mantuvo el archipiélago aislado durante casi doscientos años, se inició una verdadera revolución a todos los niveles: se introdujeron un nuevo sistema político, sistema educativo y sistema de leyes, entre muchas otras innovaciones. La ambición del nuevo gobierno imperial por unificar el país bajo la figura del emperador llegó a desarrollar conceptos políticos como *kokutai*, o *kokugo*, que reafirmaban la identidad del pueblo japonés como una unidad. En este trabajo se estudiarán las instituciones y los actores que participaron en los debates que darían paso al surgimiento de la lengua japonesa estándar.

The arrival of the Meiji period meant, largely, the beginning of the rapid modernization of Japan. With the abolition of the *sakoku* policy, which kept Japan isolated for nearly two hundred years, a revolution began at all levels: a new political system, educational system and system of laws were introduced, among many other innovations. The ambition of the new im-

perial government to unify the country under the rule of the Emperor came to develop political concepts as *kokutai*, or *kokugo*, which reinforce the identity of the Japanese people as a unit. This paper is a study about the institutions and actors involved in the debates that would give way to the emergence of the standard Japanese language.

Avís legal

© José Luis Torres Alemany, Barcelona, 2016. Tots els drets reservats. Cap contingut d'aquest treball pot ésser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

Aviso legal

© José Luis Torres Alemany, Barcelona, 2016. Todos los derechos reservados. Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

Legal notice

© José Luis Torres Alemany, Barcelona, 2016. All rights reserved. None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcast and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

Taula de Continguts

1.Introducció.....	1
2.Marc històric: del shogunat Tokugawa a l'època Meiji.....	2
3.Marc teòric.....	3
3.1 Planificació lingüística	3
3.2 Institucions oficials relacionades amb la llengua	5
4.El japonès estàndard: problemes i debats	7
4.1 <i>Kokuji mondai</i> (el problema de l'escriptura)	8
4.1.1 Abolició i substitució dels kanji per hiragana o rōmaji.	8
4.1.2 A favor de l'ús dels kanji	10
4.2 <i>Genbun itchi</i> (unificació de l'escriptura i la llengua oral)	11
4.2.1 Sorgiment del Moviment Genbun Itchi	11
4.2.2 Genbun Itchi i la llengua de Tokio	13
4.3 La recerca dels dialectes.	15
4.3.1 Llengua i identitat.....	15
4.3.2 Propostes concretes	17
5.Conclusions.	19
6.Bibliografia.....	19

1. Introducció

El llenguatge es la capacitat de l'ésser humà per expressar els seus sentiments i pensaments. La llengua, alhora, representa una eina indispensable per a dur a terme una vida satisfactòria en el context de la societat. D'aquesta manera, podríem delimitar una societat com l'espai on conviuen tots aquells individus que són capaços de fer-se entendre. Aquest principi, per força, crea grups humans que comparteixen un llenguatge comú, ben diferenciats d'altres grups que fan servir llengües intel·ligibles per als primers. Aquest fet es convertirà, des de ben aviat en la història de la humanitat, en un dels obstacles més grans per als governants. Ja que aquest treball té com objecte d'estudi la llengua japonesa, passarem ràpidament a posar en context el tema que ens ocupa.

L'arxipèlag japonès no és una excepció del que hem vist al paràgraf anterior. Degut a la seua estructura geogràfica, podríem afirmar que l'escenari lingüístic japonès és força variat, tal i com es constata a diversos textos literaris a partir de l'època Nara. Aquesta diversitat lingüística va anar enriquint-se amb el pas del temps i amb l'aparició de règims feudals, que delimitaven unes clares fronteres que reduïen la mobilitat de la població, facilitant la creació de noves variants lingüístiques delimitades a un *han* 藩¹. En aquest moment l'arxipèlag japonès estava dividit en centenars de regnes, i encara distava de conèixer una llengua comuna.

L'arribada de la revolució Meiji al segle XIX va suposar el començament de la creació d'un estat nació amb l'ambició de centralitzar el poder en un nou govern. L'abolició dels *han* a la dècada dels 70 del segle XIX va suposar un dels primers passos cap a la realització d'aquest nou objectiu, que seguiria amb un projecte de creació d'una llengua comuna. Va ser així com, havent creat institucions com el Comitè d'Investigacions de la Llengua, es va arribar a la implantació d'una llengua comuna, anomenada *hyōjungo* (標準語), és a dir, llengua estàndard. També va ser durant la època Meiji quan el govern es va interessar per dur a terme una sèrie d'estudis sobre els dialectes parlats al país, i es va introduir la percepció que la llengua de prestigi, aquella que devia ésser utilitzada, era el japonès estàndard. Per contra, l'ús dels dialectes hauria d'ésser reprimat, fet que durant les següents dècades els parlants d'algun dialecte sentiren vergonya i optaren per fer servir el japonès estàndard.

---

¹Nom que rep el territori baix la sobirania d'un senyor feudal.

A través d'aquest treball estudiaré els diferents debats i reformes que es van ocasionar al voltant de la llengua japonesa a partir del període Meiji, així com la relació entre la llengua estàndard i els dialectes del Japó durant aquesta època.

2. Marc històric: del shogunat Tokugawa a l'època Meiji

Al començament de l'era Meiji (1868) el Japó es trobava organitzat segons les divisions administratives típiques de l'era immediatament anterior, l'era Edo. Aquest període també rep el nom de període Tokugawa, i va ser el tercer i últim dels shogunats del Japó. Aquest període històric també va estar caracteritzat per la política d'aïllament anomenada *sakoku* (鎖国), que prohibia l'accés a l'arxipèlag japonès a tot aquell país amb el que no es mantingueren relacions comercials. Encara que el Japó va romandre gairebé 200 anys aïllat de la resta del món, l'arribada de les flotes britàniques, els coneguts vaixells negres, va obligar el Japó a reobrir-se al comerç internacional a l'any 1853. Aquesta concessió, vista per alguns integrants de la classe guerrera com un símbol de subordinació als estrangers, va ocasionar diverses revolucions al llarg del país (una de les més famoses, la revolució de Satsuma) que finalment acabaren per debilitar el sistema del shogunat. Ben prompte començaria una era diferent, l'època Meiji, on els nous dirigents es van proposar l'objectiu de dur la modernització al Japó. Aquesta època va estar caracteritzada per la gradual introducció d'elements occidentals, com el sistema polític, el sistema de lleis o el sistema d'educació, a més de les cada vegada més populars estades a l'estranger per estudiar llengües europees, la traducció d'obres estrangeres i la traducció i creació de nous conceptes i neologismes. Un dels grans propòsits de les elits del moment era crear un govern centralitzat al voltant de la figura del Emperador, el poder del qual havia estat restablert a finals del període Tokugawa. Per tal d'aconseguir aquest propòsit, s'hauria de crear una consciència nacional, una identitat comuna per a tot el poble japonès. Aquesta identitat nacional estava basada en la figura del Emperador, que representava la moralitat i els ideals japonesos que tot el poble devia seguir. Les reformes en el sistema educatiu i la promoció d'una llengua comuna van ajudar a crear una identitat comuna, que podem veure reflectida al concepte de *kokutai* 国体², un concepte desenvolupat per Aizawa

---

²Aquest concepte sorgeix davant l'amenaça del trencament de la política d'aïllament i amb la por a la irrupció de les potències estrangeres, pels problemes interns que això podria suposar per al Japó. La

Seishisai (1782-1863, escola *mito*³). Aquest concepte va ser recuperat dècades després, al començament de la era Meiji, per tal de reforçar la identitat nacional basada en la centralitat de l'emperador en un context en el que l'arribada de les idees i el coneixement d'occident està impregnant la societat japonesa. És per això que el *kokutai* es troba a la base del nacionalisme japonès que caracteritzaria el final del segle XIX i gairebé la primera meitat del segle XX. Aquesta nova ideologia nacional impulsaria altres conceptes com *kokugaku* (国学, estudis nacionals) o *kokugo* (国語⁴, japonès entès com a llengua nacional enfront a la idea de *nihongo*, el japonès que aprenen els estrangers), conceptes que avancen cap a la recerca dels substrats nacionals, reforçant la unitat de la nació japonesa (discurs *nihonjinron* 日本人論). Encara que la llengua estàndard d'aquell moment era aquella que es parlava a la capital (aleshores Edo, i posteriorment Tokio a principis de Meiji), al Japó encara no hi havia institucions que regulessin l'ús de la llengua. No va ser fins l'any 1871, quan es creà el Ministeri d'Educació, Ciència i Cultura (*Monbushō* 文部省) i altres institucions derivades, que no va començar la història de la planificació lingüística al Japó.

3. Marc teòric

3.1 Planificació lingüística

L'estudi de la planificació lingüística comença com una branca de la sociologia al voltant de la dècada dels cinquanta del segle XX. Aquesta és una disciplina jove, per a la qual encara no existeixen unes fronteres clarament delimitades. Encara que, com senyala Carol Eastman (1983: 153), molts intel·lectuals defineixen la planificació lingüística com a només el procés d'estandardització, per a Donna Christian (1988: 195), per exemple, la planificació lingüística està caracteritzada per la intervenció, la elecció entre alternatives, la institucionalització, per una actitud proactiva en comptes de reactiva, orientada a

---

solució d'aquest possible problema no es trobaria als Estudis Holandesos, sinó als elements polítics pròpiament japonesos. Per tant, es busca una tornada a les arrels. Kokutai es podria interpretar com a “cos polític estatal” o “essència nacional”. En el moment del naixement d'aquest concepte, també es té en compte al territori veí per excel·lència: la Xina.

³ L'Escola de Mito (水戸学 *mitogaku*), va ser una influent escola de pensament japonès que advocava per l'aïllacionisme, el nativisme i la reverència a l'emperador.

⁴ “Actualment és obertament reconegut que kokugo implica un concepte inventat impregnat de diverses ideologies. Nihongo, per altra banda, és considerat un concepte neutral i objectiu, reconegut com a tal en el camp de la lingüística”. (Lee Yeonsuk, 2010: 2)

l'acompliment d'objectius i amb una activitat sistemàtica. La planificació lingüística, a més a més, inclou altres àmbits com l'educació i la promoció de la consciència lingüística. De la mateixa manera, tampoc trobem un consens general pel que fa a l'ús de termes relacionats amb aquesta disciplina, començant pel nom de la mateixa. Fins ara, els termes més utilitzats per a referir-s'hi són planificació lingüística (*language planning*), més estès als països de parla anglesa, i política lingüística (*language policy*), concepte majoritàriament utilitzat als països europeus.

Encara que els objectius de dur a terme l'anomenada planificació lingüística no estan ben delimitats, Joan Rubin va elaborar una breu llista sobre els aquells objectius més comuns (1984):

- a) objectius extra-lingüístics, com canvis en la distribució social de les llengües que es troben en competència, o la elecció d'una llengua o una varietat com a llengua oficial. Aquests objectius estan classificats com a extra-lingüístics perquè la seua meta no és modificar una llengua o una varietat, sinó canviar la seua distribució social.
- b) objectius “semilingüístics”, com establir o promocionar sistemes ortogràfics, o promocionar la difusió d'una varietat lingüística en particular. Aquestes polítiques, generalment, no només pretenen dur a terme canvis en el sistema lingüístic, sinó que també a la seua distribució social.
- c) objectius lingüístics, com l'estandardització o la intervenció per a promocionar una norma o una terminologia en particular, processos que normalment són duts a terme amb la col·laboració d'una acadèmia de la llengua.

Tot i que aquesta classificació es queda curta a l'hora de enumerar els possibles objectius de la planificació lingüística, inclús en la actualitat, les intencions dels actors que duen a terme aquestes polítiques han de ser estudiades cas per cas per tal d'esbrinar les seves intencions i metes.

Per altra part, podríem classificar els principals actors que duen a terme aquestes polítiques lingüístiques en tres grups, segons Carroll (Carroll, 2001: 24):

- a) departaments del govern o agències, normalment de naturalesa burocràtica.
- b) acadèmies de la llengua, caracteritzades pel seu interès cultural i literari.
- c) organitzacions, grups d'interès i individuals que són capaços de influenciar aquells que tenen poder de decisió pel que fa a la planificació lingüística.

Encara que en aquesta llista no només figuren institucions governamentals, el fet que hi hagen institucions oficials dedicades a la planificació lingüística ens pot donar a veure la ideologia oficial sobre allò que està passant a la nació i sobre les perspectives de futur: allò que el govern i les seues institucions pensen i duen a terme pel que fa a la llengua, reflexa interessos més amplis respecte a la societat (Tessa Carroll, 2001: 1). En aquest sentit, es podria dir que la planificació lingüística té també una dimensió política, en tant que l'estat fa ús d'aquesta com una eina més per tal de influir en la societat sobre la que governa. Com deia Kelman (1971: 23-34), una llengua és una poderosa força unificadora d'una nació, que enforteix i reforça el sentiment d'afecció cap a l'estat. També Smith, tot i que no creu que la llengua sigui un factor clau per al nacionalisme, admet que "pot ajudar a definir, reforçar i unir una comunitat ètnica mitjançant l'establiment de fronteres i la creació d'un sentiment de solidaritat i identitat [...]" (Smith, 1982: 147). Wright argumenta que "la planificació lingüística és un poderós agent en la formació de grups, i que, oberta o encoberta, roman al cor de la formació de totes les entitats polítiques." (1995: 148).

Per tant, observem que la llengua no és només una ferramenta necessària per tal de comunicar-se, sinó que, a més a més, representa un element d'unió tant entre els membres de la societat que la parlen, així com entre la societat i l'estat. Com diu Carroll, la gent vol que la seva llengua sigui més que una mera ferramenta útil: "volen que sigui un reflex d'allò que ells són, qui han sigut i qui que seran" (Eastman, 1983: 7). El que ens intenten dir tots aquests estudiosos és que la llengua és un poderós element capaç de crear identitats compartides, capaç de unir o dividir una societat. D'aquesta manera podem entendre els esforços per part del govern a principis del període Meiji, amb altres paraules, a principis de la modernització del Japó, en la que devien unificar no només el territori nacional, sinó també les diferents parts d'una societat que havia estat dividida durant els anys que havia estat en funcionament el sistema del *bakufu* (幕府⁵).

3.2 Institucions oficials relacionades amb la llengua

Per tal de dur a terme activitats relacionades amb la llengua, com reformes o la anteriorment esmentada planificació lingüística, al Japó es van crear tres institucions que

---

⁵ Forma de govern militar en la qual el cap de govern rep el nom de *shōgun* 将軍. Aquest model es va implantar a finals del segle XII, i es quedaria al Japó fins al 1868, només amb petites interrupcions.

anirien evolucionant amb el pas dels anys i amb el canvi de la naturalesa dels problemes lingüístics del país. Cal destacar que totes tres institucions estan baix la jurisdicció del Ministeri d'Educació, Ciència i Cultura, que com he esmentat en el paràgraf anterior, va ser fundat l'any 1871 amb els objectius realitzar investigació sobre el bagatge cultural japonès, prendre decisions sobre temes corresponents a les seves competències, i la implementació de polítiques lingüístiques, entre altres. Tot i que aquestes institucions conformen cossos separats, és important tenir en compte que en tot moment estan interrelacionades.

La institució que va ser creada en primer lloc va ser el *Kokugo Chōsakai* (国語調査会, Comitè d'Investigació de la Llengua Nacional) l'any 1899, de la qual depenia a la vegada l'anomenat *Kokuji Kairyōbu* (国字改良部, Divisió per a la Reforma de l'Escriptura Nacional). Aquest Comitè d'Investigació sobre la Llengua Nacional seria reformat l'any 1902, donant pas al nou *Kokugo Chōsa Iinkai* (国語調査委員会, Junta Investigadora sobre la Llengua Nacional), que seria absolt l'any 1913 per una reorganització del Ministeri. Les seves principals funcions consistien en la investigació sobre els dialectes del país, l'establiment d'una llengua estàndard, i la consideració de diverses qüestions referents al debat sobre l'escriptura nacional. L'any 1921, va ser fundat el *Rinji Kokugo Chōsakai* (臨時国語調査会, Comitè Provisional d'Investigació de la Llengua Nacional), que es va especialitzar en les polítiques lingüístiques, ja que es va decidir que serien les universitats aquelles que s'encarregarien de la part d'investigació sobre la llengua. Pel que fa a l'organització interna d'aquesta institució, el Comitè està format per fins a cinquanta membres provinents de diferents esferes (educació, periodisme, literatura, etc.), els quals estan nominats pel Ministre d'Educació. Cada consell té una durada de dos anys, i les seves principals tasques eren totes aquelles qüestions relatives a les reformes lingüístiques, la promoció de la llengua i l'educació, i la transcripció fonètica o romanització. Aquest consell emet un informe bianual on estan recollits el treball dels últims dos anys, així com recomanacions per al Ministre. Degut al caràcter provisional d'aquest Comitè, l'any 1934 es va tornar a fundar baix el nom de *Kokugo Shingikai* (国語審議会, Consell Deliberatiu de la Llengua Nacional), institució que va estar en funcions fins l'any 2001. D'aquest any en avant, seria la *Bunka Shingikai*

Kokugo Bunkakai (文化審議会国語分科会, Divisió de la Llengua Nacional del Comitè Investigador de Cultura) la que s'encarregaria de les seves tasques.

A part d'aquesta primera institució, que com hem vist ha anat canviant amb el pas dels anys, a l'any 1940 es va fundar la *Kokugoka* (国語科, Departament de la Llengua Nacional), funcions de la qual estan assumides per la Divisió de la Llengua Nacional del Comitè Investigador de Cultura en l'actualitat. La funció del Departament de la Llengua Nacional és regularitzar la llengua japonesa així com el seu sistema d'escriptura, i més concretament, de promocionar el japonès a l'estranger. Altres de les tasques d'aquest departament son la recomanació de llistes tancades de caràcters xinesos, o la realització d'enquestes sobre l'actitud o l'ús de la llengua per tal d'elaborar publicacions a l'accés de tot el públic.

La tercera i última de les institucions que es van crear durant aquest període es el *Kokuritsu Kokugo Kenkyūjo* (国立国語研究所, Institut de Recerca sobre la Llengua Nacional) l'any 1947, amb el propòsit de dur a terme investigacions que poguessin resultar útils per al Consell Deliberatiu de la Llengua Nacional com a base per a la creació de polítiques lingüístiques. Principalment el seu objectiu és increment el coneixement general de la llengua així com del seu ús dins la societat japonesa (Gottlieb, 1995: 19). Això inclou estudis sociolingüístics sobre els hàbits lingüístics de la població (*genko seikatsu* 言語生活, literalment “vida lingüística) o estudis detallats sobre els dialectes o els accents regionals. És també aquesta institució la que redacta, de manera anual, un informe on consten totes les publicacions que guarden relació amb la llengua japonesa publicades el mateix any. En resum, s'encarrega de proporcionar les dades necessàries al Consell Deliberatiu de la Llengua Nacional per tal que aquest elabori i implementi polítiques lingüístiques.

4. El japonès estàndard: problemes i debats

Tot i que la creació del Ministeri d'educació l'any 1871, així com totes les institucions relacionades amb la llengua que s'hi derivaren jugaren un paper molt important pel que fa a la recerca, investigació i implementació de polítiques lingüístiques, no hem d'oblidar que al darrere hi ha el treball de nombrosos estudiosos que mitjançant les seues aportacions al debats que s'originaren al voltant de les reformes lingüístiques aconseguiren generar una gran varietat de discursos, que reflectien les carències i els

punts dèbils de la llengua japonesa. Molts d'aquests intel·lectuals no van passar a formar part d'aquestes institucions fins haver formulat les seves teories, és a dir, que molts d'aquests intel·lectuals van expressar el seu punt de vista sobre els problemes del moment de manera autònoma. A continuació veurem algunes d'aquestes aportacions mitjançant el problema de l'escriptura nacional (*Kokuji mondai* 国字問題) i de la unificació de l'escriptura i la llengua oral (*Genbun itchi*⁶ 言文一致).

4.1 *Kokuji mondai (el problema de l'escriptura)*

4.1.1 *Abolició i substitució dels kanji per hiragana o rōmaji.*

Aquest debat va ser iniciat per Maejima Hisoka, que proposava l'abolició dels *kanji*. En el seu *Kanji on-haishi no gi* (「漢字御廃止之議」, Proposta d'abolició dels caràcters xinesos) del 1866 (expressava els seus arguments a favor d'aquesta proposta de la següent manera:

Els ciments d'una nació és l'educació del seu poble. L'educació ha d'arribar a la totalitat de la població, independentment de les classes socials i l'estatus. Per a aquest propòsit, no podem sinó utilitzar l'escriptura i les oracions més simples. [...] Per tant proposo que, com als països occidentals, al nostre país també s'adopti un sistema d'escriptura fonètic (kana) a l'educació, en comptes dels kanji. Proposo l'abolició de l'ús dels kanji en els escrits tant públics com privats. (Yeonsuk, 1996: 25)

Aquesta argumentació està basada en una visió pràctica de la llengua com una eina: la llengua en si i la seua representació escrita, l'escriptura, no són el vertader objecte d'estudi, sinó les eines per tal de transmetre el coneixement. Cal tenir en compte que, encara que Maejima estava al cap del moviment d'abolició dels caràcters xinesos, aquest no va fer cap comentari sobre l'abolició dels *kango* (漢語, paraules japoneses d'origen xinès).

També en aquest context trobem l'aportació de Mori Arinori, que insistia en la necessitat del Japó, com a país comercial, d'adoptar la llengua anglesa argumentant que aquesta era una llengua cada vegada més present en Àsia així com en el món comercial, i que sense aquesta el procés de modernització del Japó resultaria impossible. (Mori, 1872: 301, citat per Yeonsuk, 1996: 10)

Per altra part, també trobem contribucions al debat sobre l'escriptura nacional des d'occident, a través de publicacions a la revista *Meioku zasshi* (明六雜誌). A l'any 1874

---

⁶ Al llarg d'aquest treball s'ha transcrit 言文一致 com “*genbun itchi*”.

Nishi Amane va escriure “*Yōji wo motte kokugo wo shosuru no ron*” (「洋字をもって国語を書するの論」), és a dir, escriure el japonès en escriptura occidental. En aquest article, Nishi va fer ressò del discurs de Maejima, argumentant que els caràcters xinesos eren el major obstacle per al desenvolupament cultural del Japó, i que una reforma del sistema d'escriptura era necessària per a desfer-se d'aquesta barrera (Nishio i Hisamatsu, 1969: 23-28). No obstant, la diferència amb Maejima va ser que Nishi advocava a favor de l'adopció del *rōmaji* com a sistema d'escriptura del japonès, argumentant que aquest era capaç d'expressar cada so del japonès millor que el *kana*. També va desenvolupar altres arguments a favor de l'ús del *rōmaji* en un llistat de 10 raons, entre les quals afirmava que aquest sistema d'escriptura tenia la capacitat de resoldre el problema de la separació entre llengua parlada i llengua escrita (tot i que no hi va fer referència utilitzant el terme *genbun itchi*). Altres intel·lectuals com Shimizu Usaburo apostaven pel *hiragana* com el sistema d'escriptura ideal per al japonès. Encara que aquells que apostaven pel *rōmaji* estaven a favor d'una assimilació amb occident, i que aquells que apostaven pel *hiragana* preferien preservar la tradició japonesa, cal destacar que aquests dos grups d'intel·lectuals tenien un enemic en comú: els caràcters xinesos. Podem observar la materialització d'aquest debat en la creació de associacions com *Kana no tomo* (かなのとも, Amics del *kana*) o *Rōmaji no kai* (ローマ字の会, Associació del *rōmaji*) durant la segona dècada de l'era Meiji. Durant la quarta dècada de Meiji, trobem més autors a favor de l'abolició dels caràcters xinesos. Aquest rebuig generalitzat pel que fa a l'ús dels caràcters xinesos es considera un reflex de l'augment del nacionalisme japonès, accentuat per un xoc d'interessos amb la Xina i, en especial, després de la guerra sino-japonesa.

Ja a la quarta dècada del període Meiji trobem les aportacions de Inoue Tetsujirō i de Miyake Setsurei. Per una part, Inoue va defensar en diverses ocasions, però sobretot a la seva obra *Chokugo engi* (「勅語衍義」, Versió popular del rescripte imperial) la seva visió sobre com devia ser l'escriptura nacional: els caràcters xinesos haurien de ser substituïts per un nou sistema d'escriptura. Al contrari d'aquells intel·lectuals que recolzaven l'adopció del *hiragana* com a escriptura nacional, Inoue proposa la creació d'un nou sistema d'escriptura que substituís tots els altres sistemes existents. Quatre mesos abans de l'esclat de la guerra Sino-japonesa, Inoue explicava que mentre que els occidentals podien escriure llibres de qualsevol tipus amb només 26 lletres de l'alfabet, el nombre de caràcters xinesos i de combinacions entre ells eren gairebé infinits a la llengua

japonesa. El motiu pel qual tampoc desitjava el *rōmaji* com a sistema d'escriptura nacional era perquè aquest no transmetia el sentiment dels japonesos. La seva proposta era crear un sistema d'escriptura simple com el *hiragana*, amb el qual Japó seria capaç de mantenir-se al corrent del nivell intel·lectual d'Europa (Nishio i Hisamatsu, 1969: 53-58).

4.1.2 A favor de l'ús dels *kanji*

Per altra part, ens trobem amb l'aportació de Miyake, el qual defenia fervorosament l'ús dels caràcters xinesos. Aquesta aportació al debat de l'escriptura nacional és completament diferent a totes les anteriors, en el sentit que Miyake no veia en l'abolició dels caràcters xinesos una solució plausible. A la seva obra *Kanji ridō setsu* (「漢字利導説」, Ús beneficiós dels *Kanji*), de l'any 1895, Miyake afirma que encara que als diccionaris de caràcters xinesos antics hi ha més de 40.000 entrades, només uns 2.000 serien suficients per a la vida diària. L'autor, a més a més, argumenta que el problema no està en la naturalesa dels *kanji*, sinó en l'absència d'una metodologia adequada d'ensenyança d'aquests. Miyake creia que els *kanji* no devien ésser eliminats, ja que aquests ens ajuden a entendre les diferents corrents de pensament asiàtics i per tant, aprofitar-se'n per tal de conquerir l'est asiàtic i el seu comerç. En aquesta visió dels caràcters xinesos observem un enfocament clarament polític econòmic, ja que l'autor descriu la llengua com una ferramenta per tal de controlar la comunicació amb els països veïns i, com a resultat, millorar les seues relacions polítiques i comercials.

Tant l'aportació de Inoue com la de Miyake van ser incloses en l'agenda del Comitè Investigador de la Llengua Nacional, de la qual van esdevenir membres més tard. En aquell moment, la reforma de l'escriptura nacional era una tasca de màxima prioritat, tant que la Junta Imperial d'Educació va considerar que era necessari que aquesta reforma fos duta a terme a partir d'investigació nacional. Ueda Kazutoshi va ser un dels intel·lectuals més influents pel que fa a la creació de polítiques lingüístiques al Ministeri d'Educació i al Comitè Investigador de la Llengua Nacional. Els esforços d'aquests estudiosos per reformar la llengua van anar donant fruits, com la limitació dels *kanji* a 1200 caràcters, l'ús fonètic del *kana* (anomenat *bōbiki kanazukai* 棒引き仮名遣い) i l'estandardització del *kana*, a mitjans de l'any 1902. Pel que fa a l'abolició dels caràcters xinesos, la seva eliminació resultava improductiva: l'època Meiji, caracteritzada per la modernització, havia estat l'escenari de la traducció i creació de molts nous conceptes per al Japó, la gran

majoria dels quals havien fet servir *kango* (漢語, paraules d'origen xinès) per tal de transmetre el seu significat.

4.2 Genbun itchi (unificació de l'escriptura i la llengua oral)

Com hem vist en l'apartat anterior, en el moment que s'estava produint el debat sobre l'escriptura nacional ja havien intel·lectuals que feren referència, encara que no de manera directa, al problema que existia a la llengua japonesa degut a la gran diferència entre la llengua escrita i la llengua oral. Un dels estudiosos que ja va parlar sobre la distància entre escriptura i parla va ser Nishi, que urgia en la necessitat de solucionar aquest problema. Per entendre la magnitud de la qüestió és necessari conèixer la situació socio-política del període Tokugawa, ja que trobem una societat dividida en quatre classes socials molt ben diferenciades: samurais, camperols, artesans i comerciants (*shinōkōshō* 士農工商). Cadascuna d'aquestes classes socials, alhora, utilitzava una varietat lingüística diferent, així que es podia reconèixer a simple vista a quina classe pertanyia una determinada persona a partir de la seva parla. Si tenim en compte que només la classe samurai era capaç d'accedir a l'educació i que, a més a més, la llengua administrativa estava formada per *kanbun* (llengua japonesa escrita en xinès clàssic, és a dir, utilitzant només caràcters xinesos), no és difícil imaginar que la resta de les classes socials posseïen menys coneixements sobre aquest llenguatge escrit⁷. En aquest context, aleshores, no només és comprensible el fet que hi haguessin diverses varietats o sociolectes, sinó que també es feia palesa una clara diferenciació entre la llengua escrita i la llengua parlada. No serà fins a principis de l'època Meiji que no es qüestionà aquest sistema dual, debat que posteriorment rebria el nom de *Genbun Itchi Undou* (言文一致運動, Moviment per la unificació de la llengua parlada i escrita).

4.2.1 Sorgiment del Moviment Genbun Itchi

Fukuzawa Yukichi va ser un dels primers estudiosos en teoritzar sobre aquest problema a través del seu anàlisi de la societat Tokugawa. Fukuzawa defenia una escriptura fidel a la parla comú, amb frases simples, per tal que es pogués comunicar a la major part possible

---

⁷ En aquest context cal fer referència a la figura dels *terakoya* (寺子屋), acadèmies privades d'educació primària dirigides a les classes baixes de la societat, sobretot als fills dels comerciants. Aquestes institucions són característiques del període Edo, i en elles es podia aprendre a llegir, escriure i fer càlculs, entre altres, de la mà de samurais o monjos budistes que hi dedicaven una part del seu temps. Encara que no hi ha estadístiques oficials, es diu que la figura dels *terakoya* va ajudar a reduir la taxa d'analfabetisme de la població japonesa.

de la població sobre les noves idees de la civilització (Yeonsuk, 1996: 38). S'havia d'establir una forma d'expressió que superés les fragmentacions socials i geogràfiques, amb un estil i un vocabulari a l'abast de tothom, encara que en aquest estadi, la idea de *kokugo* encara estava lluny de ser entesa. El problema era que una llengua “neutral” i accessible per a tots no es trobava enlloc, ja que les varietats existents reflectien la idiosincràsia de la classe social que la utilitzava.

Altres estudiosos com Maejima proposaven l'estandardització de la llengua baix la variant que parlaven els samurais. Nishi també avançava cap a aquesta direcció, amb l'aportació d'escrits com “*Yōji wo motte kokugo wo shosuru no ron*”. Aquestes van ser unes de les primeres propostes pel que fa al debat del *genbun itchi*, seguides per les argumentacions sobre si devia ser la llengua (言 *gen*) la que s'adaptés a l'escriptura (文 *bun*) o, per contra, si hauria de ser l'escriptura la que s'adaptés a la llengua. El problema era que, per a començar, el concepte de *gen* encara no gaudia de consens: hi havia la necessitat de determinar quin era el model per al *gen*. A partir d'aquests esforços per solucionar el problema de la separació de la llengua parlada i escrita, molts estudiosos es van adonar que aquesta qüestió era de més prioritat que la de l'escriptura nacional (*kokuji mondai*). Un d'aquests va ser Kanda Takahira, el primer en fer servir el concepte de *genbun itchi* en el seu article *Bunshōron wo yomu* (「文章論を読む」, Lectura de la Teoria de L'escriptura) del 1875, una crítica al llibre escrit per Nishimura Shigeki l'any 1874. En ell, Nishimura argumentava que tots dos estils de la llengua japonesa, *kanbun* i *kana*, eren a problemàtics a la vegada, i advocava per una reforma del japonès escrit adient al període en el que es trobaven (Meiji). El problema d'aquest plantejament, segons Kanda, es que aquesta reforma requeria coneixements sobre llengües asiàtiques, europees, i fins i tot sobre llatí i grec. Kanda argumentava que no calia sinó recórrer a la llengua parlada al dia a dia, i defenia l'ús de la parla comú per tal d'escriure la llengua. Segons ell, una vegada resolt el problema de la dicotomia entre llengua parlada i escrita, el problema de l'escriptura nacional no suposaria cap problema: reformar l'escriptura abans de reformar la llengua era contraproduent. A través del discurs d'aquests intel·lectuals es va arribar al consens generalitzat que la reforma de la llengua era més urgent que la reforma de l'escriptura.

A partir del 1886 començaren a sorgir una sèrie de publicacions amb el títol *Genbun itchi*, d'autors com Mozume Takami, membre del *Kana no kai*. Mozume criticava

la llengua escrita per consistir en una còpia del llenguatge clàssic, i defenia que s'havia de promoure una escriptura que estigués en acord amb aquella llengua que es parlava quotidianament. Per altra part, Mozume va ser un dels primers autors en posar per escrit allò que defenia, fent un ús d'una llengua més accessible a les seves publicacions. En aquest context també trobem l'aportació de Hall Chamberlain, un reputat lingüista anglès i cofundador de la rama de lingüística a la Universitat Imperial de Tokio, que al seu escrit GEM-BUN ITCHI de 1887 sostenia que ni el xinès antic (*kanbun* 漢文) ni el japonès clàssic (*yamatokotoba* 大和言葉) eren aptes per a representar la llengua escrita. Chamberlain optava per l'ús d'un "japonès real", és a dir, la llengua d'ús quotidià, argumentant que als països avançats, la gent escrivia de la mateixa manera que parlava, i que en canvi Xina, Japó, Corea i Vietnam, on encara estaven subjectes a l'ús de caràcters xinesos, es menyspreava el llenguatge oral. Chamberlain va urgir en la pràctica del *genbun itchi* en la revista *Rōmaji zasshi*, i va instar als periòdics a fer ús d'aquest. El discurs de *genbun itchi* no només va funcionar com una crida a altres estudiosos, sinó que la seva influència es va expandir inclús al camp de la literatura, on trobem autors com Yamada Bimyō o Futabatei Shimei, que van esdevenir un dels primers defensors d'aquest moviment.

No obstant, això no significava el triomf del moviment *genbun itchi*. L'any 1902, setze anys després del seu article *Genbun itchi*, Mozume va publicar un article al periòdic Yomiuri Shinbun amb el nom de *Genbun itchi no fukanō* (「言文一致の不可能」, La impossibilitat del *genbun itchi*). Amb aquest article, Mozume afirmava que al japonès hi havia dos estils diferents, el conversacional (*kaiwabun* 会話文) i el descriptiu (*kirokubun* 記録文), i que seria impossible aplicar les reformes del *genbun itchi* a ambdós estils. Per altra part, Tatsumi Kojirō també va criticar l'article *Genbun itchi* de Chamberlain, argumentant que els governants no devien interferir en els assumptes lingüístics, i que la llengua aniria evolucionant amb el progrés de la societat. En altres paraules, la implementació del *genbun itchi* obligaria la gent a parlar dos llengües: la llengua comú del imperi nacional i la seva pròpia llengua local. Si la teoria del *genbun itchi* permetia escriure la llengua oral, aleshores donaria pas a l'escriptura de diferents llengües locals, inintel·ligibles entre elles.

4.2.2 *Genbun Itchi i la llengua de Tokio*

L'any 1887 l'escriptor Yamada Bimyō va elaborar una contra argumentació a la crítica de Tatsumi a través del seu escrit *Genbun itchi ron gairyaku* (「言部一致論概略」, Resum de la teoria del *genbun itchi*). Aquest escrit es convertiria en una de les bases teòriques del moviment *genbun itchi*. En primer lloc, va dividir els estudiosos que teoritzaven sobre el moviment en dos grups: aquells que buscaven un apropament de la llengua oral a la llengua escrita (*futsūronbunsha* 普通論文者) i aquells que, per contra, buscaven un apropament de la llengua escrita a la llengua oral (*zokubunronsha* 俗文論者), grup al que ell mateix pertanyia. Yamada, a més a més, va proposar que la llengua parlada a Tokio, baix un estricte control gramatical, era aquella que més s'adaptava a les necessitats del *genbun itchi*, explicant que durant el període Edo, la encara anomenada capital Edo (actualment Tokio) atreia samurais i comerciants de totes parts del país. Per aquest motiu, a Edo es va formar una varietat que reunia característiques de diferents regions del país i, per tant, era la llengua que menys dificultats presentava per ser entesa en altres llocs del Japó. Yamada afirmava que si s'establí una llengua vernacular, es podia crear un llenguatge escrit controlat i un llenguatge oral vertaderament apropiat. Aquesta proposta de la llengua de Tokio com a llengua vernacular, ens fa veure que fins el moment no existia una variant concreta que assumís aquest paper. El juny del 1885, un autor que es feia anomenar Asaenbō escrivia en la revista *Jiyū tō* (自由燈, La llum de la llibertat), publicada pel partit liberal, un article anomenat *Tōkyōgo no tsūyō* (「東京語の通用」, Ús comú de la llengua de Tokio) en el que sostenia que l'educació primària local devia ser impartida en la llengua de Tokio, ja que si es volia estandarditzar el llenguatge escrit per evitar la divisió entre la parla i l'escriptura, abans s'havia d'estandarditzar la llengua oral.

Altres estudiosos, com Nishimura Tei, mantenien un discurs a favor de l'establiment de la llengua de Tokyo com a llengua vernacular. També cal tenir en compte que autors com Futabatei Shimei, Yamada Bimyō, Tsubouchi Shōyō o Ozaki Kōyō, que escriven a favor del moviment *genbun itchi* i argumentaven a favor de la llengua de Tokio, eren nascuts a aquesta ciutat. La popularitat de les obres d'aquests autors reflectia, si més no, el fet que la difusió de la llengua de Tokio a través dels periòdics i de la literatura va anar formant una consciència col·lectiva en la que la variant de Tokio estava guanyant hegemonia. També s'ha de tenir en compte la convivència de les llengües de Edo (entesa

com la llengua que parlaven els nadius d'Edo) i de Tokio (entesa com a *kokugo*, una llengua formal), que convivia a un mateix espai geogràfic i que finalment van ser separades a partir de l'estandardització de la llengua. A partir del discurs continuat que proclamava que la llengua de Tokio era aquella que parlava la gent educada de la ciutat (Yamamoto, 1965: 492), aquesta anava renaixent gradualment com a llengua estàndard, com a la llengua que l'estat intentarà propagar a través de l'educació a les escoles. No obstant, aleshores a Tokio ja coexistien diversos sociolectes, com el *beranmē -kuchō* o l'*asobase kotoba*, que passaren a associar-se amb la classe social dels parlants. Miyake Yonekichi sostenia que aquella que devia convertir-se en la llengua estàndard devia de ser la llengua utilitzada diàriament per la classe mitjana (Yonekichi, 1885: 458). Aquest debat va ser recolzat institucionalment amb la creació del Comité del Genbun Itchi el març del 1990 per part del *Teikoku Kyōiku Kai* (帝国教育会, Junta Imperial d'Educació). Això significa que a partir d'aquest any, el *genbun itchi* passaria a formar part de les polítiques lingüístiques de l'estat. També altres associacions privades com el *Genbu Itchi Kai* (言文一致会, Club del Genbun Itchi) o *Genbun Itchi Kyōkai* (言文一致協会, Associació del Genbun Itchi) van ser creades per tal de investigar i promocionar aquest moviment. El Comitè del Genbun Itchi va jugar un paper molt important a través de l'organització de conferències on diversos estudiosos exposaven el seu punt de vista sobre el moviment. En aquest moment comencen a sorgir discursos que demanen una reforma lingüística a través del *genbun itchi*, apel·lant a l'argument que Japó havia depès durant massa temps del *kanbun*, l'escriptura en xinès clàssic, i que si aquest volia desenvolupar-se, devia avançar cap a una llengua més simple i lògica. Aquests discursos ens recorden al concepte de *kokutai*, l'essència nacional, i és en aquest context on el concepte de *kokugo* torna a agafar força davant la institucionalització de la llengua de Tokio com a llengua nacional. La necessitat d'investigar la plausibilitat de la llengua de Tokio com a llengua nacional, així com quin seria l'estatus d'aquesta respecte a les altres varietats regionals, va causar que certes institucions, sobre tot la *Kokugo Chōsa Iinkai* (国語調査委員会, Junta Investigadora sobre la Llengua Nacional) comencessin la recerca sobre els dialectes que es parlaven al Japó.

4.3 La recerca dels dialectes.

4.3.1 Llengua i identitat

Al contrari del que es podria pensar en un principi, Japó no està caracteritzat precisament per la seva homogeneïtat lingüística (Takenaka, 2003: 201). Ja sigui per factors geogràfics com per factors polític socials, la llengua japonesa, entesa com a llengua estàndard del país, no seria formada fins l'arribada del període Meiji. Podríem dir que els elements que més han influenciat aquesta diversitat lingüística a l'arxipèlag japonès són els règims polítics i la formació de classes socials tan marcades que es va donar, sobretot, a les societats de caràcter feudal característiques del sistema del shogunat. Si tenim en compte que les diferents varietats lingüístiques del país van anar canviant lliurement durant segles, i que donada la situació de bloqueig dels moviments migratoris dins del Japó per la divisió administrativa basada en el *han*, no és d'estranyar que s'acabessin formant llengües pràcticament inintel·ligibles entre elles, així com una clara separació de la llengua parlada i de la llengua escrita, a la que només una reduïda part de la població hi tenia accés. Pel començament del període Meiji ja s'havien arribat a desenvolupar multitud de llengües que no només es diferenciaven pel seu vocabulari i la seva gramàtica, sinó també pel seu repertori fonètic i de pronunciacions. Aquesta varietat lingüística suposaria un dels majors obstacles a l'hora d'unificar el país baix un nou sistema polític, on s'abolirien les divisions territorials existents per crear un govern únic baix la figura recentment restaurada de l'emperador. La que aleshores era la capital de facto de la família Tokugawa, Edo, passaria a ser anomenada Tokio, i aviat es convertiria en el centre neuràlgic de la política i l'administració de la nova era.

En aquest context de canvi radical hem d'entendre que, encara que el sistema polític va ser reemplaçat en qüestió d'anys, la situació de les llengües i de la identitat dels ciutadans no anava a canviar tan fàcilment. És per això que des de les elits prompte es va entendre que si volien crear una identitat japonesa comuna, devien apel·lar al nacionalisme, és a dir, recuperar un discurs capaç d'unir al poble japonès en una sola direcció. Un dels elements que més va ajudar en la construcció d'aquesta identitat va ser l'educació, mitjançant la qual es va aconseguir disminuir els nivells d'analfabetisme de la població i, conseqüentment, la facilitació del seu accés a la literatura i a les idees del moment.

Poc a poc es va anar formant la identitat nacional a través de l'educació i la

participació de la societat en les qüestions polítiques del moment (encara que només els homes tenien el dret de participació política). A les primeres dècades del segle XX ja s'havia format una consciència col·lectiva al voltant de la figura de l'emperador, que representava els ideals morals de la societat japonesa. Aquest discurs nacionalista, lligat amb les carències territorials de l'arxipèlag japonès, va portar al país a desenvolupar una actitud imperialista que va començar l'any 1895 amb l'annexió de l'Illa de Formosa (actualment Taiwan), i que gairebé no deixaria de créixer fins el final de la segona guerra mundial l'any 1945, havent-se annexionat diversos territoris de l'est asiàtic, entre els quals part de la península coreana i Manxúria. En aquest context va sorgir la necessitat de reforçar la identitat japonesa no només al territori nacional, sinó també a les colònies, a les que es va imposar la llengua japonesa. Hoshina Kōichi va expressar en diverses ocasions la necessitat d'estandarditzar sistemàticament la llengua japonesa per tal d'oprimir els dialectes en el *naichi* (内地, territori nacional) i aplicar aquest mètode per tal d'assimilar els territoris colonitzats al *gaichi* (外地, territori colonitzat) (Yeonsuk, 1996: 200). La llengua japonesa es va convertir en un element cultural assimilador, tant dins com fora del país. És per això que a principis del segle XX van començar una sèrie de recerques sobre els dialectes nacionals que es desenvoluparien de la següent manera.

4.3.2 Propostes concretes

La principal institució que va dur a terme aquesta investigació va ser el Comitè d'Investigació de la Llengua amb l'objectiu d'elaborar allò que s'anomenaria com *hōgen kukaku* (方言区画), és a dir, una recerca per elaborar un mapa de dialectes al territori del Japó. Una segona recerca més intensiva, va determinar l'any 1908 que els dialectes del Japó es podien dividir, a grans trets, en dialectes del japonès oriental (*higashi-nihon hōgen* 東日本方言) i en dialectes del japonès occidental (*nishi-nihon hōgen* 西日本方言). Encara que aquesta divisió era un poc àmplia, a partir d'aquest moment molts estudiosos es van dedicar a estudiar la distribució dels dialectes d'una manera més concreta. Una de les divisions més famoses va ser la de Yanagita Kunio, degut a la seva particularitat, ja que aquest es va dedicar a analitzar els diferents dialectes a partir de la manera de dir “caragol” en diferents parts del país. Com a resultat va quedar una distribució en forma de cercles concèntrics, és a dir, que els dialectes es diferenciaven de la llengua de Tokio segons la distància que guardaven respecte aquesta. Cal tenir en compte que aquesta recerca va prendre les diferències lèxiques entre dialectes com a base per a l'estudi, encara

que existeixen moltes altres metodologies com basar-se en les estructures gramaticals o a la fonètica. Ja a l'any 1953 trobem l'estudi de Tōjō Misao, una de les divisions més conegudes pel que fa al *hōgen kukaku ron* (方言区画論, el debat sobre la classificació dels dialectes). En la divisió proposada per Tōjō es parteix d'una classificació més àmplia entre dialectes de Hondo (*hondo hōgen* 本地方言) i els dialectes de Ryūkyū (*ryūkyū hōgen* 琉球方言). Dins dels dialectes de Hondo, alhora, les diferents varietats estaven dividides en dialectes occidentals, dialectes orientals i els dialectes de Kyūshū.

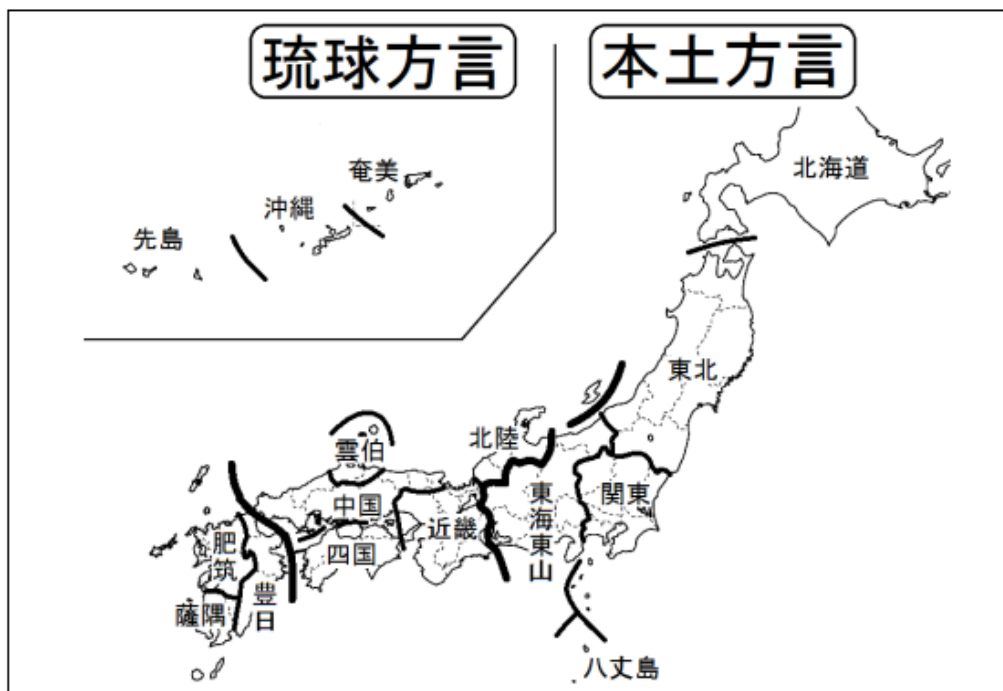

Fig. 1 Esquema de la distribució dels dialectes del Japó segons Tōjō Misao

Font: Osaka University Knowledge Archive, 2013

Aquesta necessitat de estudiar i classificar els dialectes del Japó obeeix a raons lingüístiques, per descomptat, però també a raons polítiques, ja que si l'estat coneixia els diferents dialectes que havien en cada regió seria capaç d'impulsar reformes lingüístiques més eficaces per tal de reforçar l'ensenyança del japonès estàndard en aquelles àrees que més ho necessitessin. D'aquesta manera l'estat va començar a impulsar polítiques lingüístiques més agressives per tal d'assegurar-se la hegemonia lingüística del *kokugo*. A partir d'aquest moment es desenvolupen diferents maneres de referir-se a la llengua estàndard, amb diferències pel que fa a la seva connotació. Conceptes com *hyōjungo* o *kyōtsūgo* foren inventats més endavant, quan el paper de la varietat de Tokio ja estava

estesa per tot el país. *Hyōjungo* (標準語, llengua estàndard) per la seva part, implica un concepte utilitzat per a referir-se a la varietat oficial del japonès que és utilitzada en tot el territori nacional a les esferes públiques. És la varietat que promociona el govern com a llengua nacional. *Kyōtsūgo* (共通語, llengua comú), per altra banda, fa referència a la llengua comuna que s'utilitza a la quotidianitat. (Shioda, 1973: 36-37). Aquest és un concepte que es va popularitzar després de la segona guerra mundial, en el sentit que la gent podia comunicar-se amb versions dels seus dialectes modificats a partir del ideal del *hyōjungo*.

5. Conclusions.

Japó és considerat com un dels països amb més capacitat d'absorció i adaptació, com es pot observar des de ben aviat en la seva història, quan al segle VI va decidir importar l'escriptura xinesa. Es podria dir que, d'alguna manera, el Japó és mou com un pèndul entre els elements estrangers i els elements nacionals, entre l'antiguitat i la modernitat. Potser aquesta és la clau del seu ràpid desenvolupament: el Japó va adoptar un nou sistema polític, aconseguir industrialitzar-se en escasses quaranta dècades, crear una identitat nacional i va aconseguir expandir els seus territoris per gran part de l'est asiàtic gràcies al seu esperit d'aprenentatge, que veiem plasmat al lema *wakon yōsai* (和魂洋才, “esperit japonès, talent occidental”). A partir del coneixement obtingut pels intel·lectuals que van viatjar a Europa i Estats Units a principis del període Meiji, es van fundar algunes universitats com la Universitat Imperial de Tokio, on es van introduir els estudis de lingüística. Amb el desenvolupament de l'estudi de la llengua i la fundació d'institucions que van promoure canvis en la llengua i en el sistema d'escriptura, gairebé a principis del segle XX la llengua parlada a Tokio, també coneguda popularment com la llengua dels burgesos, ja s'havia erigit com a llengua estàndard per al Japó. La llengua japonesa, o *kokugo* per als japonesos, no només es va configurar com una eina de comunicació, sinó que també es va crear com a símbol de la nació japonesa, de la seva unitat, i alhora un símbol del seu poder imperialista.

6. Bibliografia

Carroll, T. (2001). *Language Planning and Language Change in Japan*. Surrey: Curzon Press.

- Christian, D. (1988). Language Planning : the View from Linguistics. *Linguistics: The Cambridge Survey* 4. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 193-209.
- Conrad S., D. L. (2014). *Breve historia de la civilización japonesa*. Bellaterra: Edicions Bellaterra.
- Eastman, C. (1983). *Language Planning: An Introduction*. San Francisco: Chandler & Sharp.
- Gottlieb, N. (1994). Language and Politics: the Reversal of Postwar Script Reform Policy in Japan. *The Journal of Asian Studies* 53(4), pp.1175-1198.
- Kelman, H. C. (1971). *Language as an Aid and Barrier to Involvement in the National System*. Honolulu: University of Hawai'i Press.
- Masahide, Y. (1965). *Kindai buntai hassei no shiteki kenkyû* [Estudi històric sobre l'emergència de l'estil d'escriptura modern]. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Norikazu, S. (1973). *Nihon no gengo seisaku no kenkyû* [Estudi de les polítiques lingüístiques del Japó]. Tokyo: Kuroshio Shuppan.
- Rubin, J. (1984). Bilingual Education and Language Planning. *Language Planning and Language Education*. Londres: Allen & Unwin, pp. 4-16.
- Sen'ichi, N. M. (1969). *Kokugo kokuji kyôiku shiryô sôran* [Sumari de recursos sobre la història educacional del Kokugo i l'Esctipura nacional]. Tokyo: Kokugo Kyôiku Kenkyûkai.
- Shioda, N. (1973). *Nihon no gengo seisaku no kenkyû* [Recerca sobre les polítiques lingüístiques del Japó]. Tokyo: Kuroshio Shuppan.
- Smith, A. D. (1982). Language and Nationalism. *The Incorporate Linguist* 21 (4), pp 144-147.
- Takenaka, K. (2003). Lenguas y dialectos en la institucionalización del japonés moderno. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* 55, 199-217.
- Wright, S. (1995). Language Planning and Policy-making in Europe. *Language Teaching* 28 (3), pp. 148-159.
- Yamamoto, M. (1965). *Kindai buntai hassei no shiteki kenkyû* [Estudi històric sobre l'emergència de l'escriptura moderna]. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Yeonsuk, L. (1996). *The Ideology of Kokugo. Nationalizing Language in Modern Japan*. Tokyo: Iwanami Shoten.
- Yonekichi, M. (1885). Zokugo wo iyashimu na [No menyspreu la llengua vernacla] en Yeonsuk, L. (1996). *The Ideology of Kokugo. Nationalizing Language in Modern Japan*.

